

Sygn. akt III Ca 759/13

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia: SO Urszula Kapustka

Sędzia SO Zofia Klisiewicz (sprawozdawca)

Sędzia SO Katarzyna Kwilosz – Babiś

Protokolant: prot. sąd. Ewelina Konieczny

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2013r.

na rozprawie

sprawy ze skargi E. K. (2), Z. K., M. K. (1), B. W., R. Z., B. K., H. K., S. K. (1)

o wznowienie postępowania sygn. akt I Ns 59/11 Sądu Rejonowego w Nowym Targu zakończonego prawomocnym postanowieniem z dnia 9 lutego 2011r.

w sprawie z wniosku M. K., A. K.

przy uczestnictwie J. G., M. K. (2), S. K. (2), M. K. (3), L. P., L. K., M. H., M. D., G. K., U. P., B. B., B. S., P. K., T. K., J. K.

o uregulowanie własności nieruchomości

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Targu

z dnia 12 lipca 2013r. sygn. akt I Ns 20/12

p o s t a n a w i a :

1. ***oddalić apelację,***

2. ***zasądzić od wnioskodawców M. K. i A. K. solidarnie na rzecz B. K., M. K. (2), R. Z., B. W., S. K. (1), H. K. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.***

Sygn. akt III Ca 759/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9.02.2011 r. Sąd Rejonowy w Nowym Targu, sygn. akt I Ns 59/11 w sprawie z wniosku M. K. i A. K. przy uczestnictwie J. G. o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez samoistnego posiadacza, uwidocznili zgodnie z porównawczym wykazem zmian sporządzonym przez geodetę M. G. L.ks. zam. nr (...) z dnia 9.12.2010 r., że dz. ew. nr (...) powstała z pgr I kat (...) z Lwh (...) - pkt I sentencji oraz stwierdził, że M. K. (4) s. I. i K. i A. K. c. J. i J. na prawach ustawowej wspólności małżeńskiej nabyli nieodpłatnie z mocy prawa z dniem 4.11.1971 r. prawo własności dz. ew. nr (...) o pow. 0,0447 ha położonej w Z. Gmina J. – pkt II sentencji (k. 13 akta sprawy I Ns 59/11).

Skargę o wznowienie w/w postępowania wnieśli E. K. (2), E. K. (3), B. W., R. Z., B. K., H. K., S. K. (1). W trakcie postępowania w miejsce zmarłego E. K. (3) wstąpili jego następcy prawni Z. K. i M. K. (1) (k. 251 i k. 288). Skarżący powoływali się na pozbawienie ich możliwości działania w sprawie I Ns 59/11 oraz twierdzili, iż wnioskodawcy nie byli samoistnymi posiadaczami przedmiotu wniosku na dzień 4.11.1971r. Podnosili, że przedmiotowa działka była we współposiadaniu wszystkich współwłaścicieli, zgodnie z ustaleniami rodzinnymi.

Postanowieniem z dnia 12.07.2013 r. Sąd Rejonowy w Nowym Targu wznowił w/w postępowanie i zmienił postanowienie z dnia 09.02.2011 r. w pkt. II w ten sposób, że stwierdził, że K. K. (2) c. I. i J. w 6/11 częściach oraz W. K. (1) s. I. i R. (po sprostowaniu – k. 301) w 5/11 częściach nabyli nieodpłatnie z mocy prawa z dniem 4.11.1971 r. prawo własności dz. ew. nr (...) o powierzchni 0.0447 ha położonej w Z. (pkt I sentencji), umorzył postępowanie w części w stosunku do skarżącej E. K. (2) (pkt. II sentencji), nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Nowym Targu od skarżących Z. K., M. K. (1), B. W., R. Z., B. K., H. K. i S. K. (1) solidarnie kwotę 1 601,39 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych na bieglego (pkt III sentencji), a koszty postępowania między stronami wzajemnie zniósł (pkt IV sentencji).

Sąd Rejonowy ustalił, że dz. ew. nr (...) w latach 60-tych była głównie rozlewiskiem, z początkiem lat 70 - tych stała się kamieńcem i stanowiła drogę, z której korzystały osoby z rodziny K. i osoby trzecie mieszkające w sąsiedztwie. Z czasem od strony wschodniej działka porośla krzakami, a od strony północnej można ją było wykaszać.

Przedmiotowa działka w L.(...) wpisana była na rzecz: I. K. s. I. (...), W. K. s. I. (...) oraz R. K. z domu M., a następnie władającymi byli I. K. s. I. i R. z domu M. i W. K. (1) s. I. i R. z domu M. - bracia. I. K. zmarł w 1965 r., a gospodarstwo rolne po nim objęła w całości żona K. K. (2) z domu K. c. I. i J.. W dniu 5.08.1969r. w rejestrze władania za władających wpisano: K. K. (2) w 6/11 częściach i W. K. w 5/11 częściach. Rejestr gruntu z ustalonym stanem władania został podany do publicznej wiadomości drogą obwieszczenia Wydziału (...) i Leśnictwa Prezydium (...) w K. z dnia 26.10.1971r. Następnie zgodnie ze skorowidzem właścicieli i rejestrem gruntów dla obrębu Z., w dniu 14.10.1988 r. wpisano w/w osoby w takich samych udziałach jako władających przedmiotową działką. Taki stan w rejestrze gruntów był do 15.04.2011r., kiedy to dokonano zmian na podstawie postanowienia tamt. Sądu z dnia 9.02.2011r., sygn. akt I Ns 59/11. W latach 70-tych z przedmiotowej działki korzystali W. K. (1) oraz K. K. (2), z tym, że w ramach ich udziałów także członkowie ich rodzin: J. K., I. K., M. K. (4). W latach 70-tych wnioskodawca M. K. (4) z części usunął krzaki i wyrównał przedmiotową działkę. Na działce suszono siano, wypasano bydło, składano drewno, pozostawiano maszyny rolnicze, a część stanowiła drogę.

W. K. (1) s. I. i R. zmarł w dniu 06.11.1977 r., a K. K. (2) c. I. i J. zmarła w dniu 28.02.1987 r.

M. K. (4) jest synem I. i K. K. (2). W 1973 r. spadkobiercy I. K. dokonali nieformalnego działu spadku po nim, ale przedmiotowa działka pozostała we współposiadaniu K. K. (2), M. K., J. K..

W tym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że dz. ew. nr (...) położona w Z. nie mogła być w posiadaniu samoistnym wnioskodawcy M. K. i jego żony A. K. w dacie 4.11.1971 r. Gdyby przyjąć, że w 1968r. nieformalnie K. K. (2) przekazała przedmiotową działkę wnioskodawcom, to w ocenie Sądu mogłoby to dotyczyć tylko jej udziału, a nie całości. Jednocześnie Sąd podał, że żaden dowód z zeznań świadków i stron nie potwierdza okoliczności, że posiadaczami samoistnymi przedmiotowej działki w dacie 4.11.1971 r. mieli być wnioskodawcy. Dodał dalej Sąd, że gdyby wnioskodawca M. K. (4) otrzymał przedmiotową działkę od matki K. K. (2) c. I. i J. nieformalną darowizną w 1968 r., to ta czynność zostałaby uwzględniona w protokole ustalania stanu władania gruntami z dnia 5.08.1969 r.

W ocenie Sądu Rejonowego, jeżeli K. K. (2) c. I. i J. w 6/11 częściach oraz W. K. (1) s. I. i R. w 5/11 częściach figurowali w rejestrach gruntów na podstawie protokołu ustalenia władania z dnia 05.08.1969 r., to ich samoistne posiadanie winno być podstawą stwierdzenia nabycia własności na dzień 4.11.1971 r. w takich właśnie udziałach i tak też orzekł, powołując się na treść art. 1 ust. 1 ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych z dnia 26.11.1971 r. (Dz. U. Nr 27 poz. 250) w zw. z art. 412 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

W stosunku do E. K. (2) Sąd umorzył postępowanie na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Powyższe postanowienie zaskarżyli apelacją M. K. (4) i A. K., w której zarzucili błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że K. K. (2) c. I. i J. oraz W. K. (1) syn I. i R. w dacie 4.11.1971 r. posiadali samoistnie dz. ew. nr (...) o pow. 0.0447 ha położoną w Z., podczas gdy ich zdaniem materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie świadczy o tym, że to oni na skutek nieformalnej umowy darowizny w 1968 r. otrzymali przedmiotową działkę od rodziców M. K., a co za tym idzie byli samoistnymi posiadaczami w/w działki w dacie 4.11.1971 r.

Skarżący wywodzili, że od czasu gdy otrzymali na podstawie nieformalnej umowy darowizny w/w działkę od rodziców, byli jej wyłącznymi samoistnymi posiadaczami i użytkowali ją bez przeszkód ze strony osób trzecich w szczególności skarżących. Zaznaczyli, że działka ta od zawsze stanowiła integralną część całej nieruchomości zarówno uczestników A. i M. K. jak i ich poprzedników prawnych I. i K. K. (2), którzy posiadali ją i użytkowali w ramach prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego od około 50 lat. Mieli zupełną swobodę w zakresie dysponowania przedmiotową nieruchomością zaś wykonywane przez nich czynności faktyczne na działce wskazują na samodzielny, rzeczywisty i niezależny od woli innych osób stan władztwa nad tą działką. W tej kwestii powoływali się na zeznania świadków A. M. (1), M. K. (5) i J. N., którzy zgodnie zeznali, że od początku lat 70-tych na dz. ew. nr (...) widywali M. K., który to wyrównywał na niej grunt koparką, użytkował ją, wycinał krzewy, jak również na zeznania świadka M. K. (1), który podawał, że gdy w latach 70-tych przejeżdżał po przedmiotowej działce, to o zgodę pytał M. K., co również zdaniem apelujących świadczy, że to oni byli samoistnym posiadaczami działki i że byli uznawani za jej właścicieli.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wnosili o zmianę pkt. I przez stwierdzenie, że M. K. (4) s. I. i K. oraz A. K. c. J. i J. na prawach ustawowej wspólności małżeńskiej, nabyli nieodpłatnie z mocy prawa z dniem 04.11.1971 r. prawo własności dz. ew. nr (...) o pow. 0.0447 ha położonej w Z., ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Skarżący B. K., M. K. (2), R. Z., B. W., S. K. (1), H. K. wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna, gdyż podniesione w niej zarzuty nie zostały skutecznie wywiedzione. Nie zachodzą też uchybienia, które Sąd Okręgowy bierze pod rozwagę z urzędu ze względu na treść art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Postanowienie Sądu Rejonowego jest prawidłowe.

Sąd Okręgowy podziela w całości ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego oraz wnioski prawne wyciągnięte na ich podstawie i przyjmuje za własne.

Okoliczność, że w niniejszej sprawie zaistniała podstawa do wznowienia postępowania na podstawie art. 524 § 2 k.p.c. w zw. z art. 401 pkt 2 kpc, była niesporna w związku z powyższym zbędne jest czynienie rozważań prawnych w tej kwestii.

W przedmiotowej sprawie apelujący kwestionują poczynione przez Sąd I instancji ustalenia stanu faktycznego, które stały się podstawą wydania rozstrzygnięcia w sprawie, co sprowadza się w istocie do zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy zasady swobodnej oceny dowodów.

Podkreślić należy, że zasada swobodnej oceny dowodów wynika z treści art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ramy swobodnej oceny dowodów zakreślane są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość.

Oparcie oceny sądu na wszechstronnym rozważeniu zebranego materiału powinno oznaczać uporządkowanie tego materiału, odniesienie się do wszystkich przeprowadzonych dowodów i każdego z osobna i w konsekwencji wskazanie, które z faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy zaistniały bądź nie zaistniały. Istotą oceny dowodów jest wybranie tych, które weszły w skład podstawy rozstrzygnięcia i odrzucenie tych, którym sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

Wyżej wskazane wymogi zostały spełnione w niniejszej sprawie. Z uzasadnienia postanowienia wynika, na jakich dowodach Sąd się oparł i którym dowodom i dlaczego odmówił wiarygodności, a które dowody były nieistotne dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Apelujący nie wykazali aby sąd przy ocenie dowodów uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, a jedynie to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów.

W przedmiotowej sprawie apelujący kwestionując ustalenia Sądu i ocenę dowodów, powołują się na zeznania A. M. (1), M. K. (5), J. N. i M. K. (1). Na podstawie tych zeznań apelujący starają się wykazać, że to oni byli samoistnymi posiadaczami przedmiotowej działki na dzień 4.11.1971 r., a więc, że to na ich rzecz powinno nastąpić uwłaszczenie.

Analizując treść zeznań w/w osób stwierdzić należy, że nie potwierdzają one okoliczności, że to wnioskodawcy byli samoistnymi wyłącznymi posiadaczami przedmiotowej działki na dzień 4.11.1971r. Świadek A. M. (2) zeznała (k.120), że widziała na przedmiotowej działce M. K. jak równał ją koparką oraz , że na działce tej pracował także S. K. (3) (zięć wnioskodawcy) razem z dziećmi, ale nie była w stanie podać, kiedy widziała wnioskodawcę przy pracach. Jednocześnie podała, że w sąsiedztwie mieli zagon od 1974r. i drogą przez tą działkę jeżdżą od tego roku. Nie wie czy ktoś jeszcze inny jeździł po przedmiotowej działce i ją użytkował. Świadek M. K. (5) (k. 120) w swoich zeznaniach stanowczo podkreśliła, że mimo iż widywała na działce M. K. to nie potrafi stwierdzić czy uważała go za właściciela działki, zaznaczając, że widywała na działce również inne osoby, oraz że na działce tej była w latach 70-tych nie utwardzona droga. Jednocześnie podała, że w latach 1971-1972 rzadko przebywała na przedmiotowej działce, bo w Z. mieszka od 1980r. Jeżeli chodzi o zeznania świadka J. N. (k. 121), to zauważyć należy, że świadek podał, iż przedmiotową działkę zna od 1972r. oraz, że była tam droga. Świadek ten zeznał co prawda, że na działce widywał M. K., ale nie potrafił wskazać w jakiej dacie. W zeznaniach podawał, że okoliczności dotyczące działki odnoszą się do roku 1972 kiedy w sąsiedztwie zaczął budować dom. Jeżeli chodzi o zeznania świadka M. K. (1) (k. 118), to ten podał, że przedmiotową działkę pamięta od 1974r. , bo od tego momentu był tam suszyć siano. Świadek ten podał również, że w latach 70-tych działka ta była spółką dzieci I. i W. K.. Z treści zeznań tego świadka wynika także, że odkąd pamięta to na działce tej była droga ustanowiona przez jego dziadka I. K. i jego brata W. K..

Treść zeznań w/w osób w żaden sposób nie podważa ustaleń Sądu Rejonowego, iż na dzień 4.11.1971 r. samoistnymi posiadaczami przedmiotowej działki byli K. K. (2) i W. K. (1) w takich udziałach, jak sami uzgodnili do protokołu władania. Twierdzeniom wnioskodawców zaprzecza także rodzeństwo wnioskodawcy oraz ich spadkobiercy, z których część jest osobami wnoszącymi skargę o wznowienie postępowania. Z treści ich zeznań wynika, że zarówno I. K. jak i W. K. (1), a po śmierci I. K., byli zgodni co do tego, że działka ta „jest spółką” i każdy z niej korzystał w takim zakresie, w jakim było mu to potrzebne np. J. K. – brat wnioskodawcy składał tam drzewo. Również treść zeznań wnioskodawcy (k.207- 208) przeczy jego żądaniu. We wniosku i w apelacji wnioskodawcy podają, iż przedmiotową działkę mieli otrzymać od rodziców w 1968r. Należy w tym miejscu podać, że ojciec wnioskodawcy zmarł w 1965r. Z kolei w zeznaniach wnioskodawca podaje, że w 1973r. z braćmi podzielili się polem po ojcu, zaś matka K. K. (2) zaprzestała prowadzenia gospodarstwa w 1989r.

Powyższe wskazuje na to, że na dzień 4.11.1971 r. wnioskodawcy nie byli samoistnymi posiadaczami przedmiotowej działki, zaś późniejsze akty posiadania są nieistotne dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Należy w tym miejscu zauważyć, że gdyby wnioskodawca jako spadkobierca po I. K. powoływał się na posiadanie w ramach współwłasności, to brak byłoby podstaw do stwierdzenia na jego i żony rzecz udziałów we współwłasności należących do innych współwłaścicieli (jego rodzeństwa i matki), w tym także do W. K.. W tej kwestii należało odwołać się pomocniczo do postanowień SN z dnia 20.09.2012r., IV CSK 117/12 LEX nr 1230156 i z dnia 24.05.2013r., V CSK 269/12 LEX nr 1365760, z treści których wynika konieczność zmanifestowania rozszerzenia zakresu swego samoistnego posiadania ponad swój udział wobec innych współwłaścicieli i otoczenia. Jak wynika z treści zeznań świadków przytoczonych przez Sąd Rejonowy, nadto z treści zeznań skarżących, taka okoliczność w niniejszej sprawie nie miała miejsca.

Niezasadny jest zarzut skarżących, iż Sąd Rejonowy fakt samoistnego posiadania dz. ew. nr (...) ustalił na podstawie protokołu ustalenia władania z dnia 5.08.1969r. Na podstawie w/w protokołu Sąd Rejonowy ustalił zakres tego współposiadania, natomiast okoliczność, że osoby w nim wpisane tj. W. K. (1) i K. K. (2) byli samoistnymi posiadaczami na dzień 4.11.1971r. ustalił na podstawie zeznań świadków przytoczonych w treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia oraz zeznań skarżących, w tym M. K. (2) (k. 209-210), która miała bezpośrednie wiadomości na tą okoliczność, gdyż mieszkała z matką K. K. (2).

Jak wynika z treści pism Starostwa Powiatowego w N. z dnia 27.02.2013 r. GK. (...).R. (...).UA (k. 217) i z dnia 06.07.2012 r. GK. (...).R. (...).2012.UA. (k. 154) oraz przedłożonego operatu pomiarowego dla wsi Z. wraz z protokołem ustalenia stanu władania gruntami (k.218 – 220), władającymi dz. ew. nr (...) byli K. K. (2) w 6/11 częściach i W. K. (2) w 5/11 częściach.

Zważyć należy, że przedłożone dokumenty są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 §1 k.p.c., zostały bowiem sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania. Stanowią zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. W przedmiotowej sprawie stanowiły one podstawę dokonania wpisów w rejestrach geodezyjnych.

W konsekwencji zatem strona, która zaprzeczałaby prawdziwości dokumentu urzędowego albo twierdziła, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi są niezgodne z prawdą, powinna okoliczności te udowodnić (art. 252 k.p.c.). Apelujący nie obalili domniemania zgodności z prawdą w/w dokumentów urzędowych obrazujących zakres władania działką na dzień sporządzenia dokumentu. Nie wykazali również takich okoliczności, które dawały by podstawę do przyjęcia, że zakres tego władania w 1971 r. przedstawiał się inaczej niż to wynika z w/w dokumentów. Sąd Rejonowy trafnie zatem wywiódł, iż ujawnione w dokumentach urzędowych dane dotyczące zakresu władania przedmiotowymi działkami są wiarygodne.

Jak już podano na wstępie, w L. nr 378, który utracił moc prawną (k. 7 akt I Ns 59/11), za właścicieli pgr lkat (...), odpowiadającej dz.ew. nr (...) wpisani byli I. K., W. K. (1) i ich matka R. K. w różnych częściach. Pomiędzy I. K. i W. K. po śmierci matki musiało dojść do ustalenia zakresu dziedziczenia każdego z nich, czy to w sposób formalny czy nieformalny. Konsekwencją tych ustaleń było późniejsze - już po śmierci I. K. - ustalenie zakresu władania pomiędzy W. K. a K. K. (2) (wdową po I. K.), co znalazło wyraz w protokole z ustalenia stanu władania z dnia 5.08.1969r.

Mając powyższe na uwadze na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z § 5, § 8 pkt. 1 i w zw. z § 6 pkt 2 i § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Ref. SSR Marta Kuzak

Wyk. JS

(...)

(...)

(...)

1. (...)

2. (...)

(...)